

Õiguskantsler

Jaanus Aun
Eesti Erametsaliit
jaanus.aun@erametsaliit.ee

Teie 28.01.2025 nr

Meie 31.07.2025 nr 6-1/250247/2505617

Looduskaitseaduse § 91 lõike 15 vastavus põhiseadusele

Austatud Jaanus Aun

Eesti Erametsaliit palus õiguskantsleril kontrollida [looduskaitseaduse](#) (LKS) § 91 lg 15 vastavust põhiseadusele. Eesti Erametsaliit leiab, et enne 15. aprilli 2013. a esitatud avalduste menetluse ajal haldusmenetlust reguleerivate normide muutmine ei tohiks olulisel määral halvendada isiku õiguslikku olukorda ning kaasa tuua sisuliselt piiramatut ajakuluga ja ilma reaalse tulemusteta haldusmenetlust.

LKS § 91 lg 15 ütleb, et enne käesoleva lõike jõustumist sellise kinnisasja, mis on omandatud pärast selle kaitse alla võtmist ja mille võõrandamistehing sisaldas informatsiooni kaitstava loodusobjekti kohta ning mis ei vasta LKS § 20 lõike 1¹ punktides 1–4 toodud eranditele, omandamiseks tehtud avalduste laekumise järjekorda kantud avalduste menetlused viiakse lõpuni nende laekumise järjekorras pärast nende kinnisasjade riigile omandamist, mis on omandatud enne kaitse alla võtmist või mis vastavad LKS § 20 lõike 1¹ punktides 1–4 toodud eranditele.

Riigikogu soovis maa võõrandamise menetlust põhimõtteliselt ümber kujundada ning nägi selleks ette erikorra (LKS § 91 lg 15). LKS § 91 lg 15 on seega erinorm HMS § 5 lõike 5 suhtes ning normi eesmärk oligi kohaldada teatud hetkest alates varasemast erinevaid menetlusreegleid. Sellisel juhul kohaldatakse erinormi ning lähtuda tuleb LKS § 91 lõikest 15.

Teie tõstatatud küsimust on korduvalt käsitletud ka kohus. Kohtupraktikast nähtub, et „ei tulene põhiseadusest kohustust hüvitada kaebajale juba enne kinnisasja omandamist kehtinud piiranguid (vrd Riigikohtu halduskolleegiumi 12. novembri 2018. a otsus kohtuasjas nr [3-16-812/61](#), punkt 13). Looduskaitseliste piirangutega kinnisasja omandamine oli kaebaja teadlik valik ja eeldatavasti kajastusid piirangud kinnisasja hinnas. Kaebajal ei saanud millegi põhjal tekkida õigustatud ootust, et riik hüvitab talle nende piirangute negatiivse mõju soodsamatel tingimustel, kui see on ette nähtud LKS §-s 20 ja määruses nr 242. LKS § 20 lõike 1¹ kohaselt ei omanda riik kinnisasja LKS §-s 20 sätestatud korras, kui isik on kinnisasja omandanud pärast selle kaitse alla võtmist ning võõrandamistehing sisaldas informatsiooni kaitstava loodusobjekti kohta, välja arvatud samas paragrahvis sätestatud erandjuhtudel.“ (RKPJKo 15.06.2021 nr [5-21-3](#), p 34).

Kohtupraktikas on väljendatud samuti seisukohta, et ooteaeg (ka 12 aasta pikkune) pole õigusvastane: „ei leia Riigikohtu halduskolleegium, et pikk ooteaeg oleks praegusel juhul õigusvastane. Kuna riigil pole põhiseadusest tulenevat kohustust kinnistu omandada, on põhiseaduspärane ka see, et juba enne omandamist looduskaitseliste piirangutega koormatud maa riigile võõrandamise taotluste lahendamiseks kuluva aja pikkus sõltub riigi võimalustest. Kui

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

kaebaja soovib kinnistutest varem vabaneda, on tal võimalus need vabaturul realiseerida.“ (Riigikohtu halduskolleeegiumi 12. novembri 2018. a otsus kohtuasjas nr [3-16-812/61](#), punkt 19).

Kliimaministeeriumi kinnitusel vaadatakse käesoleval aastal üle nn teises järjekorras olevad avaldused ning kui selgub, et vahepealsel ajal toimunud muudatuste tõttu tuleks avaldus tõsta nn esimesse järjekorda või puudub omandamise alus sootuks, siis menetletakse avaldusi edasi lähtudes ülevaatuse tulemustest.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Evelin Lopman 693 8431
Evelin.Lopman@oiguskantsler.ee